

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.**VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.**Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De Waarheid. — Een oude methode getrouw. — Gereed tot den strijd. — De eeuw van het kind. — Sociale Wetgeving. — Waarom vrij onderwijs? — Parlementaire Kroniek: Eerste Kamer. — Uit het Buitenland: Frankrijk. — „Onze” Koloniën. — Het Internationale Socialisme. — Iets persoonlijks. — Van de Afdelingen. — Advertentiën.

De Waarheid.

De arbeidersklasse komt de waarheid slechts te weten van hare eigene wetenschap, de sociaal-democratische. De waarheid omtrent haren strijd, de waarheid omtrent haar bestaan en afhankelijkheid, de waarheid omtrent haar geschiedenis en haar taak voor de toekomst, geen burgerlijke wetenschap, die haar in dezen den weg wijst. Slechts de leer der sociaal-democratie in haar vollen omvang is het, die den arbeider zijn toestand doet begrijpen. Slechts deze is het, die hem in staat stelt de maatschappij, waarin hij leeft te kennen. Slechts deze is het, die hem kan maken tot den strijder, die niet alleen geloof in de overwinning van zijn klasse, doch die uit de feiten en gebeurtenissen, uit het wordende gebeuren in zijn maatschappij wetenschappelijk die overwinning ziet.

Een deel der arbeidersklasse, wien de waarheid in eigen strijd onthouden wordt, staat hulpeloozer in den strijd dan ooit. En 't is 't grootste vergriep dat tegen de arbeidersklasse begaan kan worden, haar die waarheid te onthouden; zij het ook slechts gedeeltelijk.

De burgerlijke wetenschap onthoudt die haar uit ter aard. Haar taak is 't de grondslagen der bestaande maatschappij te verdedigen als de dienaar van een klasse, die tot het uiterste zal trachten haar macht te behouden. De taak der burgerlijke wetenschap is het, de techniek der productie in alle banen te leiden, die de winst der kapitalistische klasse zullen vergrooten. De taak der wetenschap is het tevens omtrent het wezen en de roeping der aan de bourgeoisie vijandige klasse geen licht te verspreiden, doch integendeel ervoor te zorgen, waar dat mogelijk is, de proletarische wetenschap te bestrijden, te verdoezelen en te verdonkeremen.

De wetenschap is niet een neutraal begrip. De wetenschap zal, zoolang er klassen zijn, een wetenschap zijn, die een instrument is in handen der klassen. De burgerlijke wetenschap is thans niet veel meer dan een instrument, een machtsmiddel ter verdediging, instandhouding en verbetering der kapitalistische maatschappij, zooals de sociaal-democratische wetenschap een machtsmiddel is in handen der arbeidersklasse.

Wee dan ook dat deel der arbeidersklasse, wien men poogt zijn wetenschap te onthouden. Zijn strijd zal vertraagd worden door het niet kennen der waarheid, moedeloosheid en verval zullen de straf zijn.

Dat is 't groote euvel van het revisionisme, dat het de arbeiders de waarheid in eigen strijd niet durft, niet wil en ten slotte niet meer kan zeggen.

Als het de arbeiders voorspiegelt door middel van de sociale hervormingen te zullen komen tot een betere maatschappij, dan is dat voor de arbeidersklasse een leugen, een leugen ingegeven door de vrees der kleine burgerij, van de onontwikkelde deelen van de arbeiders, van den kleinen boer en kleinen burgerman, die den onverzoenlijken strijd niet

willen, omdat ze nog iets te verliezen hebben. Dan treedt het revisionisme niet meer op als de behartiger der belangen van de arbeidersklasse, dan is het daarmee de vertegenwoordiger geworden van andere groepen in onze maatschappij. Dan is de wetenschap van het proletariaat niet meer de hare, dan is haar waarheid niet meer de waarheid van de arbeidersklasse.

En die arbeidersklasse zal die waarheid weer moeten leeren om den strijd te winnen.

Als het revisionisme de vakbeweging voorstelt als een middel tot verbetering van het lot van den arbeider en de arbeiders daarvoor oproept, (zonder haar de geheele waarheid te zeggen, n.l. deze, dat geenerlei afdoende verbetering met de vakbeweging alleen te veroveren valt en het beste wat ze bereiken kan niet veel meer is, dan de al te sterke uitbuiting te verhinderen,) dan is dit voor de arbeidersklasse een leugen.

Dan zal die vakbeweging teleurgesteld worden in haar strijd, den moed verliezen en door de overdreven voorstellingen van de mogelijke resultaten van haar strijd, de waarde van dit strijdmiddel gaan miskennen.

En de arbeidersklasse zal die waarheid weer moeten leeren, om den strijd op de juiste en beste wijze te kunnen voeren.

Zooals het is met deze beide voorbeelden, zoo is het met de geheele proletarische wetenschap. Als het revisionisme de moraal der arbeidersklasse niet meer aanvaardt, ja haar in vele opzichten verloochent, dan zal dit den strijd verzwakken, doordat ze met onvoldoend inzicht wordt gevoerd. Dan is het revisionisme niet meer de verdediger der proletarische wetenschap, doch de vertegenwoordiger van groepen en standen naast die der arbeidersklasse, voor wie haar moraal geen waarheid is.

Zoo zouden we voort kunnen gaan, indien het noodig ware.

We zien, dat de burgerlijke wetenschap met opzet en in haar zuiver klassebelang den arbeiders de waarheid onthoudt en we zien daarnaast dat 't revisionisme, beïnvloed door 't vermeend belang van andere groepen dan 't loonproletariaat, de waarheid voor de arbeiders bemantelt, en bedekt, in vele gevallen zelfs die waarheid niet meer verkondigt, doch de verdediger wordt van niet-proletarische wetenschap.

Tegenover die beide staat het Marxisme, de sociaal-democratische wetenschap, verkondigend de waarheid voor de arbeidersklasse ronduit en zonder omwegen, wetende, dat om te overwinnen het proletariaat volle waarheid moet kennen.

Arbeiders, ook van ons land, zorgt, dat gij die waarheid leert kennen, zonder welke uw strijd noodeloos en nutteloos wordt vertraagd. Zoo goed als de arbeidersklasse slechts in den strijd tegen het kapitalisme haar eigen organisatie kan vertrouwen, zoo heeft zij ook slechts vertrouwen te stellen in haar eigen wetenschap.

Want slechts haar wetenschap zal de waarheid zijn voor het proletariaat, voor haar klasse.

Slechts dan zal de wetenschap in dienst zijn gesteld van de belangen der gansche menschheid, wanneer zij zich ontworteld zal hebben aan den strijd der klassen, als de klassen zullen zijn opgeheven, als veroverd zal zijn de socialistische maatschappij.

Een oude methode getrouw.

Met wierook en gezang worden in de kerk de schaa-pkens in de stemming gebracht, de gulden woorden van heeroom zonder nadenken in zich op te nemen. Dat onze revisionistische vrienden een dergelijk middel ook niet versmaden, och wij S.D.P.'ers hebben daar het laatste jaar ruimschoots van genoten! Zoo ook nu weer in *De Vakbeweging* van 15 dezer. Daar worden ons door R. S. na een lange inleiding eenige artikelen over Kautsky's »weg tot de macht» beloofd. Dat is natuurlijk uitstekend, hoemeer discussie over socialisme in *De Vakbeweging* des te beter. Maar, zouden wij den schrijver van deze artikelen willen vragen, is het nu noodig, dat van te voren, door een inleiding vol verkeerde voorstellingen omtrent Kautsky's bedoelingen en onvolledige citaten, de lezers van *De Vakbeweging* tegen Kautsky worden opgezet? Dit is wel een zeer oude en beproefde methode in de hollandsche arbeidersbeweging, wij vermeenen echter, dat voor de arbeidersklasse om tot inzicht tot eenheid in het kiezen van de juiste »weg tot de macht» te komen, andere meer eerlijke banen noodig zijn. — Dat hier inderdaad met opzet getracht wordt Kautsky van te voren bij de lezers onmogelijk te maken, blijkt direct uit het begin:

„Voorop ga de bemerking dat ten dezen in genoemd werkje „enkele contradicties voorkomen, die een zeer eigenaardig licht werpen op K.'s meeningen. Zoo schrijft hij op blz. 122 onder „meer: „Hoe gewichtig, ja onontbeerlijk de vakverenigingen zijn „en blijven mogen, toch kunnen wij niet verwachten, dat zij alleen „door de methode van de vakverenigingen het proletariaat nog „eens zoo machtig vooruit zullen brengen, als het in de laatste „jaren gelukt is”.

„Afgezien van het eerste deel van dit citaat wordt hier zeer „nadrukkelijk vastgesteld, dat de vakbeweging de arbeidersklasse „de laatste jaren krachtig heeft vooruitgebracht.

„Op blz. 125 lezen wij echter na mededeeling en uitwerking „eener Amerikaansche statistiek: „aldus komt de arbeider in 1896 „tot een koopkracht van zijn geldloon van 104,2%. Deze koop- „kracht heeft zijn geldloon sedert dien tijd niet meer bereikt. „Niettegenstaande al dezen voorspoed blijft zijn wezenlijk loou „sedert meer dan een 10-tal jaren lager dan het toen geweest „is.” En spottend roept de schrijver: „dat noemt men een „langzamen maar zekeren vooruitgang van den arbeider.” Wij „constateeren, dat de beide meeningen in dese citaten neergelegd „lijnenrecht tegenover elkaar staan. Het geeft een eigenaardigen „indruk in een werk als dit, dat toch de arbeiders wijzer moet „maken en ze moet leeren den weg naar de macht te zien.”

Tot zoover R. S. Wij constateeren dat dit zuivere demagogie is: Wat een ezel die Kautsky, in 3 pagina's zich zoo vast te werken! en dan verneutert de lezer van *De Vakbeweging* zich reeds hoe in het volgend nummer z'n »leider» dien ezel »onder handen zal nemen». Wat blijkt echter?

De citaten zijn uit hun verband gerukt, die 2 uitspraken zijn volstrekt niet met elkaar in strijd, integendeel ze vullen elkaar aan. Laten wij eens zien wat Kautsky zelf zegt: (blz. 76 duitsche uitgaaf)

„Hoe gewichtig ja onontbeerlijk de vakverenigingen zijn en „blijven mogen, toch kunnen wij niet verwachten, dat zij alleen „door de methode der vakverenigingen, het proletariaat nog eens „zoo krachtig vooruit zullen brengen als het in het laatste dozijn „jaren gelukt is. Wij moeten zelfs met de mogelijkheid rekenen, „dat de tegenstanders de kracht krijgen het tijdelijk weer terug „te dringen. Het is bemerkenswaardig dat reeds in de laatste „jaren van voorspoed, toen de industrie druk werk had, over „voortdurend gebrek aan arbeiders klaagde, de arbeiders niet meer „in staat waren hun real-loon, dat is, hun loon niet in geld maar „in levensmiddelen uitgedrukt, te verhoogen, het ging integendeel „terug. Dit is voor verschillende duitsche arbeidersgroepen door „particuliere onderzoekingen aangetoond. Voor Amerika hebben „wij een officiele erkenning van dit feit voor de geheele arbeiders- „klasse.”

Volgt de uitwerking van de statistiek en dan het 2de citaat. Kautsky stelt hier nergens vast dat de Amerikaansche vakbeweging het proletariaat in de laatste 10 jaren »krachtig heeft vooruitgebracht». Er is hier dus geen »eigenaardig licht werpende contradictie! Bovendien

blijkt uit het verband, dat Kautsky hier de Europeesche verhoudingen op het oog heeft en volkomen geoorloofd (kunnen wij niet in het verder industrieel ontwikkelde Amerika in zekeren zin onze toekomst zien?) ons als waarschuwend voorbeeld de Amerikaanse toestand voorhoudt. Dit blijkt ook uit het volgende, één alinea verder:

„Dit laat vermoeden dat ook na het voorbijgaan van de crisis en het terugkomen van den bloei, het proletariaat niet op de herhaling van het laatste schitterende vakvereenigingsstijfperk heeft te rekenen. Maar wij herhalen, daarmee wordt niet gezegd, dat de vakvereenigingen daardoor machteloos of zelfs overbodig worden. Zij blijven de grootste massaorganisaties van het proletariaat, zonder welke het weerloos aan volledige verellending is blootgegeven.”

En hiermede is tevens de insinuatie van R. S. te niet gedaan, alsof volgens Kautsky de werkzaamheid van de vakbeweging meer in het verleden dan in de toekomst zou liggen. — Wij gelooven wel dat voor hem die aanneemt dat wij door middel van één zaligmakende vakbewegingsmethode zoo zoetjes aan in het socialisme zullen groeien, Kautsky's brochure een bittere pil is, wij nemen zelfs aan dat door verdachtmaking en onvolledig citeeren deze pil zich laat vergulden; maar wij betwijfelen sterk of deze manier van doen het inzicht van de arbeiders in den strijd doet verhoogen. En daar dit toch wel de bedoeling van de critiek van R. S. zal zijn geven wij hem den raad de volgende artikelen meer op peil te brengen. Ook kunnen wij hem raden het zoo juist in *De Vakbeweging* aangekondigde boekje van de *duitsche Generalkommissie: Ratgeber für Auswanderer nach den Vereinigten Staaten von Amerika* waarin ernstig gewaarschuwd wordt om zich tweemaal te bedenken alvorens naar Amerika te gaan, te lezen.

Hij zal hierin vinden dat de leiding van het Duitse Vakverbond omtrent Amerika niet anders denkt dan Kautsky. Een citaat kan genoeg zijn:

„Het voor het leven noodzakelijke is juist in de laatste 5 jaren zoo enorm in prijs gestegen, dat alle door de vakvereenigingen afgedwongen loonverhoogeningen op stukken na niet zoveel bedragen als het duurder worden van het levensonderhoud aan den arbeider ontnemt. De levensstandaard van den Amerikaanschen arbeider is gedaald.“

v. Rm.

Gereed tot den Strijd!

In Pruisen gaat het proletariaat zich inspannen voor een reusachtigen strijd. De strijd voor Algemeen Kiesrecht. Reeds hooren wij in de verte het gedreun van het aanrukkende bewuste arbeidersleger. Onze duitsche broeders gaan aan de bezittende klassen hun wil dicteeren. Als iedere ondergaande klasse begrijpt ook de duitsche jonkerklasse niet den ontwikkelingsgang der maatschappij. Zij denkt door ruw geweld het vee wel klein te krijgen. Zij weten niet dat de samenleving hun vernietiging als klasse eischt.

In den tijd toen het opkomend kapitaal nog de macht moest veroveren, lieten de arbeiders zich gewillig op sleeptouw nemen. De opstrevende bourgeoisie maakte gretig gebruik van hun aantal en domme kracht, om de ondergaande klassen, die haar nog de macht betwisten te vernietigen. Een dergelijke beweging is echter altijd binnen de grenzen van een bepaalde natie gebleven. Wel klonken de leuzen, waarmede de bourgeoisie de menschheid een stap verder deed gaan in de beschaving, dóór tot andere landen, maar steeds werd de strijd in verschillende landen op verschillende tijden en op verschillende wijzen gestreden. De klanken van vrijheid, gelijkheid en broederschap, dat wil zeggen voor de bourgeoisie, vonden niet overal tegelijk een weerklank. Het kapitalistisch productie-proces was niet overal op gelijken trap van ontwikkeling gekomen. De kapitalistische ontwikkeling echter, eenmaal in gang gezet, ging met reuzenschreden voort en een eeuw later zijn bijna alle voorname Europeesche landen op het toppunt gekomen en oververzadigd van kapitaal. Meer dan eens is in onze *Tribune* uiteengezet, waarheen deze oververzadigdheid moet leiden n.l. naar Imperialisme, veroveringspolitiek en daarmede gepaard gaand militarisme. Zoodra de grootindustrie, het ontwikkelde kapitalistisch bedrijf dus, zich in een land gaat ontplooiën dan scheidt zij het industriele proletariaat.

Deze proletariërs leven onder gelijke voorwaarden. Zij allen hebben een schamel loon, worden afgejakkerd en hebben dezelfde ellende. Al wat mooi is, al wat het leven kan veraangenamen blijft hun vreemd. Zij zien kunsten en wetenschappen in de verte; zij reiken er naar en kunnen niets bereiken. In allen gaat leven de drang naar bevrijding van hun loonslavernij. Dit loonproletariaat leeft zijn ellendig bestaan in elk industrieel land. De bevrijdingsdrang is daar echter ook gekomen; eerst weifelend en onzeker in zijn pogen om de bevrijding tot een daad te maken. Veel fouten zijn gemaakt voordat onze verdrukte klasse den weg wist, welken zij gaan moest, om tot de overwinning te komen. Onze groote voorgangers, Marx en Engels, zelf weer producten van hun tijd hebben den weg gewezen.

Onverzoenlijken strijd voeren tegen de onderdrukkende klassen, niet om zelf weer een klasse te worden, die onderdrukt gaat; maar om de menschheid van den klassenstrijd te verlossen, door de tegenstellingen der klassen op te heffen. Die tegenstellingen welke allen zijn gegrondvest op het *privaatbezit* der productiemiddelen. Met het stellen der productiemiddelen in de handen der *gemeenschap* worden niet alleen de tegenstellingen der

klassen weggenomen, maar gaat de maatschappij mede een stap voorwaarts op den weg der ontwikkeling.

Zij gaven ons het wetenschappelijk socialisme.

Wij zien dus dat de bourgeoisie als het ware bij brokstukken aan de macht kwam. Zij was niet in alle landen tegelijk gereed om de macht te aanvaarden.

In Duitschland hebben de verhoudingen der klassen in den loop van den tijd zich zóó ontwikkeld, dat alles er op wijzen gaat, dat het Duitse proletariaat het eerst in den strijd zal gaan, om de staatsmacht te veroveren. Het motief „het Algemeen Kiesrecht” brengt alle stroomen van onrecht en verdrukking in één bedding. Christelijke arbeiders loopen bij duizenden weg van hun demagogische woordvoerders en scharen zich om de roode vaan.

Nederlandsche arbeiders, wat daar gaat beginnen, vordert onze hoogste belangstelling, want de verhoudingen dáár eischen van ons gereed te zijn wanneer onze duitsche kameraden dit vragen. Het is natuurlijk geen zaak van vandaag of morgen, maar toch een van nabijliggenden tijd. Zijt ge gereed? Immers neen! overal, voor zoover de arbeiders georganiseerd zijn, woekert het revisionisme welig voort. Dit is een fout van de S. D. P. die punt voor punt bezig is haar program te verloochenen; die bezig is de arbeiders van den klassenstrijd af te houden, laat staan ze op te voeden in den onverzoenlijken klassenstrijd; die bezig is, arbeiders, een misdaad te begaan, door U parlementair zand in de oogen te strooien en U de oogen van de werkelijkheid af te houden en U onder het kleed van sociaal-democratische partij een socialisme van wat ben-je-me opdringt. Naast het revisionisme, dat welige voedingsbodem vindt bij de kleine burgerij, vegeteert het anarchisme, teerend op ouden roem, opklimmend in holle frases, zonder eenigen houvast meer.

Wij S. D. P., wij kleine partij, zullen U echter vinden; want in uw arbeidershart vinden onze woorden weerklank; op de fabriek, in de werkplaats, in de vakorganisatie zullen wij komen, met onze woorden van geestdrift en van waarheid. Met onze krant, waarin week-in-week uit het socialisme gepropageerd wordt. Op onze cursusvergaderingen komt ge reeds, want geen woord trekt zoo machtig als dat van het socialisme. Neen, gij zijt niet gereed, maar gij moet U gereedmaken.

Het kapitalisme is taai, erg taai en de strijd die wij voeren moeten hard, erg hard, maar de overwinning is zeker.

Helpt de overwinning bespoedigen! Wordt lid van onze partij, de eenige partij, die voeren wil den onverzoenlijken klassenstrijd, die waarachtig de roode vaan in haar midden voert.

J. MULDER.

„De Eeuw van het kind.”

„Daar is een stem gehoord in Rama, een klage, een zeer bitter gewezen...”

De burgerlijke pers trilt weer eens van mededoogen. Het geldt ditmaal het kind.

Het is geen vreemd verschijnsel voor dezen tijd, die als „de Eeuw van het kind” is ingeluid. Het schijnt wel een gelukkige periode te zijn, die onze kinderen ingaan. De paedagogische quaestie is een brandende geworden. Menschen van hoog aanzien, jonkvrouwen met vele en weidsche namen doen aan paedagogiek, schrijven aandoenlijk teere artikelen. Er waait ons uit hare salons een geparfumeerde paedagogische wind tegen.

En nu dreigt er gevaar. De majesteit van het kind is beleedigd. De Bond van Ned. Ond. heeft het woord gesproken, dat het teedere gemoed der bourgeoisie gewond heeft. En hare pers trilt van verontwaardiging. Zij spreidt, als een hen voor hare kiekens, de vleugelen uit, om de kinderen daaronder te vergaderen.

We kennen dat!

Niet waar? Ze is doortrapt cynisch voor alle ellende die het kapitalisme, dat zij in stand houdt, uitstort over de massa. Ijskoud blijft ze voor het vreugdeloos bestaan van den arbeider en zijn gezin.

Ze bekent dat niet gaarne voor zich zelve. Maar we willen haar wel eens een enkel staaltje van die massa ellende onder den neus houden.

Een leerling van de volkschool, een bleek ziekelijk ventje, dat dagelijks overvloedig gevoed werd met Christelijke en Maatschappelijke deugden, verdween dikwijls in 't vrije kwartier. De onderwijzer zocht in het lokaal waar de buitenkinderen 's middags hun boterham opaten. En daar was 't ventje. Hij las de broodkrumels uit het bijeengeveegde stof...

Dat moordt stelselmatig jonge levens, dat laat ze in kleine, benauwde vertrekken geboren worden, sloop de nog sluimerende krachten in stinkende fabrieken, doet hun licht, lucht en vreugde ontberen.

Dat doet maar, of er geen wolkje aan de lucht is, of het kind *alles* al zoo ongeveer gegeven wordt, behalve dan dat ééne: oranjelol. Ze schrijft salonpaedagogiek, terwijl het kind nog zóó goed als alles ontbreekt, terwijl het zijn voedsel den ratten moet betwisten...

En dat durft een toon aanslaan tegen de onderwijzers en de arbeiders die het kind aan haar moordenden greep willen ontrukken!

De Eeuw van het kind!

Daar loopt het, met bleke wangen en in zijn vragende oogen leest gij dat het voedsel nodig heeft en kleeding. Hobt gij het huichelaars! Het kind heeft honger!

De Eeuw van het Kind!

Eens zal de Eeuw van het kind aanbreken. Als de arbeiders macht hebben veroverd. Dan zullen zijn kinderen aan de hand hunner opvoeders, die in hun arbeid het idealisme konden koesteren, dat voor de bezittende klasse niet meer bruikbaar is, als prinses het leven ingaan. En in hun oogen zal zich spiegelen het geluk van een herboren menschheid.

A. J.

Sociale wetgeving.

Het kapitalisme streeft naar zoo groot mogelijke uitbuiting van de arbeiders. Hoe vollediger de arbeidskracht, die de werkgevers voor zooveel centen per uur hebben gekocht, wordt benut, zooveel te voordeeliger voor hen, zooveel te grooter de voortgebrachte hoeveelheid product, zooveel te grooter ook de winst.

Toen het grootkapitaal pas begon met zijn uitbuiting van arbeiders op groote schaal, hebben de kapitalisten hun honger naar winst geheel ongestoord kunnen bevredigen.

Het proletariaat was nog zóó zwak, dat van eenig verzet nog geen sprake was. Keestachtig lange werktijden voor de volwassenen, slooping van de krachten der kinderen reeds op zeer jeugdige leeftijd, waren de metgezellen van de eerste grootkapitalistische bedrijven, metgezellen, die naar den ondergang van de levenden, en van het geslacht onvermijdelijk schenen heen te sturen. In Engeland werd die strekking van het opkomende kapitalisme zóó duidelijk, dat een deel der bourgeoisie, bevreesd voor volledige ontaarding van de arbeiders, die ook zij noodig hadden, en voor de bebouwing van hun landerijen en voor leger en vloot, aan het fabriekanten-dom een langere uitbuiting dan van tien uren daags, ontzegde. Dat deel der bourgeoisie zag in, dat met een zoo verregaande ongebreidelde uitbuiting het duurzaam belang van het kapitalisme niet werd gediend. De tienurendag was voor de Engelsche arbeiders het gevolg van de te groote winsthonger van de groote fabriekanten en van het verschil in oogenblikkelijke belangen tusschen deze en andere kapitalisten.

Maar deze laatste bijzondere omstandigheid werkte alleen daar. In andere landen was de uitbuiting der arbeiders wellicht even groot, zonder dat daar van staatswege werd ingegrepen. In andere landen en ook later in Engeland moest een andere oorzaak gaan werken, die de regeeringen dwingen zou om de ongebreidelde uitbuiting althans iets te temperen.

Die andere oorzaak was de ontevredenheid onder de arbeiders zelf, die zich, meer en meer bewust geworden van hun toestand, gingen aaneensluiten, in vak- of socialistische vereenigingen, om vereenigd den druk van het kapitalisme beter te kunnen weerstaan. En onder dien aandrang van de georganiseerde arbeiders werden hier en daar sociale wetten gemaakt, die niet de bedoeling hadden de uitbuiting van de arbeiders zoo krachtig mogelijk tegen te gaan, maar die wel werden gemaakt, om door kleine verbeteringen de toenemende ontevredenheid onder het proletariaat te bezwijken en te trachten den aanzwellenden stroom van bewust verzet en organisatie onder hen te stuiten. Die sociale wetten waren niet het onmiddellijk gevolg van de uitbuiting zelf, ze waren wel het gevolg van de grootere macht, die de arbeiders gingen krijgen door hun organisatie.

Geen vaderlijke zorg voor de slachtoffers van het kapitalisme, maar vrees voor hun toenemend verzet, voor hun grootere macht en invloed was het, dat de regeerende klasse maatregelen deed nemen in het belang van de arbeiders. We behoeven zeker niet op te merken, dat bij dergelijke beweegredenen van werkelijk goede sociale wetten, van wetten, die groote verbeteringen brachten, geen sprake was. De schoone schijn was onder deze omstandigheden voor de bourgeoisie aantrekkelijker dan de goede inhoud.

Ook in Nederland is het niet de wetten in het belang van de arbeiders gegaan, als hierboven in het algemeen is aangegeven.

De eerste wet, die zich meer uitsluitend bezig houdt met het proletariaat, is de armenwet van 1854. Den naam van sociale wet verdient ze allerminst. De armoede was geweldig groot in dien tijd, de toestanden der armen maakten voorziening dringend noodzakelijk. Maar het proletariaat had nog niet de minste kracht, oefende nog niet den minsten druk uit op de regeering, niet in vakvereenigingen en evenmin in de politiek; het was volledig van het kiesrecht uitgesloten. De bourgeoisie maakte daarom een armenwet, alleen in haar belang, ze bezag de armen met de oogen van een politiedienaar, die heeft te zorgen voor orde en rust in de kapitalistische maatschappij en ze schreef voor dat onderstand van overheidswege alleen toegelaten was, wanneer daarin niet door kerkelijke of andere instellingen was voorzien, en dan nog maar alleen bij volstreekte onvermijdelijkheid. Uitdrukkelijk werd nog verklaard, dat er van een *verplichting* tot het verleenen van onderstand, ook al werd niet van elders gesteund, geen sprake was.

Die armenwet bestaat nog. En nog steeds plaatst zich de bourgeoisie op hetzelfde standpunt. Er mag nog zooveel ellende zijn in de krotten der armen, de bourgeoisie trekt er zich geen zier van aan. Nog steeds is de zorg voor de armen niet anders dan zorgen dat de armen zich niet vergrijpen aan de maatschappelijke orde. En dat zal wel zoolang blijven, totdat een krachtige actie van de arbeiders de bourgeoisie dwingt voor de ergste slachtoffers van het kapitalisme wat meer geld te besteden, dan ze tot nu toe doet.

Is de geheele opzet van de armenwet een bewijs, dat zonder drang van het proletariaat de bourgeoisie geen sociale wet maakt, de eerste arbeidswet, die van 1874, bewijst de uitwerking van den drang van 't proletariaat. De jaren daarvoor zagen het eerste bewuste verzet van een deel der Nederlandsche arbeiders tegen het kapitalisme. De internationale, de organisatie van socialisten, door Marx gevormd, kon ook in Nederland een afdeling aanwijzen. En de bourgeoisie meende, dat ze toch iets moest doen, om dat opkomende verzet tegen het kapitalisme te verstoren.

De eerste, schuchtere, bescherming van den kinderarbeid volgde op de eerste poging van verzet van de Nederlandsche arbeiders. Die kinderarbeid, de gruwelijke mishandeling van zes, zeven, achtjarigen, o. a. in de aardewerkfabrieken in Maastricht, was reeds langer bekend. Maar het was de vrees voor het opkomende socialisme, die de bourgeoisie dwong een begin, al was het dan ook een zeer bescheiden begin, te maken met de sociale wetgeving.

Op dat eerste stapje volgde een tweede.

Bij de grondwetsherziening van 1887 was het aantal kiezers uitgebreid, ook een deel der arbeiders werd tot de stembus toegelaten en ze zonden als hun eerste vertegenwoordiger Domela Nieuwenhuis naar de Kamer. Hun macht was grooter geworden, hun organisaties waren gegroeid, het verzet tegen het kapitalisme bewuster, planmatiger, sterker gebleken. En 't was alweer de vrees voor erger, die de bourgeoisie drong tot een nadere regeling van den kinderarbeid en van den arbeid van vrouwen. Ook hier weer een sociaal wetje, als gevolg van toegenomen macht van de arbeiders.

De grootendeels mislukte woningwet, de nog onvoldoende ongevallenwet en de wet op het arbeidscontract, die aantoonde, dat voor de bourgeoisie de *schijn* van een hervorming meer waard is dan de hervorming zelf, zijn de vruchten van later jaren van de groeiende organisatie van het Nederlandsche proletariaat.

We vinden dus sociale wetten als gevolg van toenemende macht van de arbeiders en van vrees daarvoor van de bourgeoisie. Dat de inhoud van die wetten nog alles te wenschen overlaat, dat die sociale maatregelen niet voldoende zelfs aan onze meest bescheiden eischen, bewijst niet anders, dan dat de macht van de arbeiders nog niet groot genoeg was, om betere wetten af te dwingen. Het leert ons ook, dat de weg om te komen tot betere wetten is de weg van toenemende kracht, toenemend verzet bij de arbeiders, inboezeming van grooter vrees daarvoor bij de bourgeoisie.

R.

KR.

Waarom vrij onderwijs?

De redactie van *Algemeen Welzijn*, het blad der Christen-socialisten, schrijft in haar blad van 28 Januari:

„Leefde en worstelde het vroegere Christelijke onderwijs eerst in zuivere godsdienstige beginselen, thans komen er allerlei persoonlijke, kerkelijke en politieke elementen bij in het spel, en deze laatste niet het minst. De school wordt verlaagd tot een politiek instrument. De leerlingen beschouwt men voor 't overgrote deel, en zeker niet zonder grond, als toekomstige rechtsche kiezers. En waar rechts een klerikaal-konservatieve, voor een deel zelfs reactionaire politiek voert, is het christelijk onderwijs van eertijds ontaard in een bijzonder onderwijs, dat het konservatisme (= mammonisme) en de reactie moet aankweeken. Wij kennen het bijzonder onderwijs van nabij, uit eigen ervaring, en kunnen op grond daarvan verklaren, dat een bijzonder onderwijzer, die niet door dik en dun met onze rechtsche klerikaal-konservatieve politiek meegaat, eenvoudig de bijzondere school wordt uitgebouwd. Daarom, we herhalen het, de bijzondere school is geheel van bestemming ontaard, is verlaagd tot een *politiek instrument*. De politieke leiders weten wel wat ze doen, doch de massa oordeelt niet, onderzoekt niet, denkt niet na en doorziet dus niet wat de leiders, die zij blindelings door dik en dun volgen, in hun schild voeren.

De godsdienst is eenvoudig verlaagd tot een dekmantel om het ware karakter en het bedoelen van de politieke leiders te dekken. Reeds nu ziet men gebeuren, dat ouders, ofschoon zelf vreemd aan de Christelijke beginselen, hun kinderen naar bijzondere onderwijsinrichtingen zenden, in de verwachting, dat ze dan later zooveel te eerder een rijksbetrekking zullen machtig worden.

Ziehier, hoe niet de theorie, maar de ervaring, de praktijk spreekt over het doel van het bijzonder onderwijs. En toch — het Partij-Bestuur der S. D. A. P. stelt in een voorstel voor het congres voor te doen aannemen: *de partij, het recht erkennende van die ouders, die hun kinderen bijzonder onderwijs wenschen te doen geven en bereid mede te werken tot subsidieering van bijzonder onderwijs in den zin van de Groninger motie, enz.* — Kan de S. D. A. P. nog duidelijker uitspreken, dat haar de stemmetjes van wat goedgezinde burgertjes gaan boven de waarheid, boven het socialisme? T. H.

Parlementaire Kroniek.

Eerste Kamer.

In een vorige kroniek hebben wij er op gewezen, hoe in de Tweede Kamer een voortdurende comédie wordt gespeeld door de vertegenwoordigers der heerschende klasse (helaas doen ook wel eens afgevaardigden van het proletariaat eraan mee), waarbij telkens de partij die in de oppositie is, zich voordoeft als de in waarheid vooruitstrevende en democratische. Zulk een spelletje is in de Eerste Kamer niet noodig. In het veilige bewustzijn van hun ongerepte macht durven de heeren daar vrij uitspreken wat zij wenschen en niet wenschen. Daar is het niet noodig om voor het oog der arbeiders moties te stellen tot bezuiniging op militaire uitgaven. Wel

wordt er van bezuiniging gesproken; bezuiniging op de loonen der werklieden en lagere ambtenaren, bezuiniging ook op de kosten van de sociale wetgeving. Maar voor het overige zijn de heeren vrijgevig genoeg, en dat vooral wanneer het over het militarisme gaat.

Het was ook hier de kustverdediging, die in het middelpunt der aandacht stond. Daarbij is nog een weinig belangwekkende diplomatieke schermutseling gevoerd over den brief, dien de Duitse keizer in 1904 aan de Nederlandsche koningin zou hebben gezonden, waarin hij den last zou hebben gegeven tot het in orde brengen van de Nederlandsche kustverdediging, onder bedreiging dat Nederland anders door Duitschland zou worden ingepalmd. Natuurlijk ontkende de Minister van Buitenlandsche Zaken met alle stelligheid het bestaan van zulk een brief. Even natuurlijk is het, dat die ontkenning nog niet veel bewijst.

Maar het al-of-niet bestaan van dien brief is voor de zaak waarom het gaat, van heel weinig belang. De grootmachten, die de internationale politiek beheerschen, weten ook wel zonder brieven of boodschappen de kleinere meespelers, naar hun hand te zetten. En wanneer Nederland, dat in economisch opzicht — en meer en meer ook in politieke zin — een aanhangsel van Duitschland is, een kustverdediging gaat aanleggen die speciaal tegen de Engelsche vloot gericht is, — dan moet men wel over een groote mate van onnoozelheid beschikken om te meenen, dat de najver en de dreigende botsing tusschen Duitschland en Engeland daaraan volslagen vreemd is.

De Nederlandsche sociaal-democratie dient aan deze gebeurtenissen haar volle aandacht te wijden. Want zij leert er uit, van hoe grooten invloed de ontwikkeling der verhouding in het buitenland, vooral in Duitschland, zijn zal voor onzen eigen klassenstrijd. Zij leert er uit, dat zij tegen het militarisme en marinisme moet blijven volharden in onverzoonlijke oppositie, omdat iedere afwijking daarvan een misstap is niet slechts tegenover het Nederlandsche, maar tegenover het internationale proletariaat.

Leerzaam was het optreden van den heer Staal, de liberale oud-Minister, tegen wiens Oorlogsbegroting indertijd de revisionistische Tweede-Kamerleden hun stem eerst niet durfden uitbrengen, omdat hij op zoo talentvolle wijze had meegespeeld in de comédie der „democratische bezuiniging op het militarisme.“ In de Eerste Kamer echter, waar geen revisionistische „sociaal-democraten“ zijn om bedrogen te worden, kon hij gerust het masker afwerpen en met verontwaardiging verweerde hij zich tegen de „beschuldiging“ van den heer van Löben Sels, dat het ministerie-de Meester zou zijn opgetreden speciaal met opdracht tot bezuiniging op defensiegebied.

„Ik vrees — zeide hij — dat de geachte afgevaardigde het programma van de socialisten, voor dat van het ministerie heeft aangezien.“ Toen de heer Staal Minister was waren er, gelijk men zich herinnert, in de Tweede Kamer eenige „geachte afgevaardigden“, die deze zelfde wonderlijke vergissing hadden gemaakt, en die blijkens hetgeen onlangs vertoond werd, nog altijd niet geleerd hebben dat liberaal militarisme niet beter is dan clericaal. B. C.

Uit het Buitenland.

Frankrijk. Op het Fransche Partijcongres der vorige week heeft de discussie in de voornaamste plaats geloopt over de houding, die de parlementaire groep behoorde aan te nemen tegen het dwangverzekeringsonwerp, zooals het nu door den Franschen Senaat is aangenomen.

Wij hebben de hoofdbepalingen van deze wet, die nu eindelijk een verwezenlijking moet voorstellen van een van de beloften, waarmee de burgerlijke Republiek jarenlang de arbeiders heeft trachten te paaien, indertijd genoemd. Er wordt een belasting gelegd van 9 fr. (f 4.50) op volwassen mannelijke, van 5 fr. op vrouwelijke en 4.50 fr. op jeugdige arbeiders. De ondernemers betalen evenveel. De sommen zoo opgebracht worden tot een kapitaal vereenigd en hiervan ontvangt de arbeider op zijn 65 jaar een pensioentje. Lafargue heeft uitgerekend, welk een klein gedeelte van de oude arbeiders van deze wet zullen profiteren, deze wet, die bij de lage loonen een zware belasting legt op de geheele klasse.

Het was te voorzien, dat de reformisten, de voorstanders van het aanvaarden van alles, wat de bourgeoisie onder den *schijn* van hervorming aan de arbeiders wil opdringen, het op het Fransche congres zouden winnen. Zoo is dan ook geschied. Maar de minderheid, die deze zwendelwet verworpen wilde zien, was aanzienlijk, 155 tegen 193 stemmen. Zij bestond uit Marxisten en syndicalisten (aanhangers van Hervé en insurrectioneelen).

Welk een verwarring moet deze politiek van de Fransche Partij opnieuw onder de arbeiders wekken! De Arbeidsconfederatie begint juist een campagne tegen het dwangverzekeringsonwerp. Er was nu een prachtige gelegenheid geweest om in dit opzicht in nader contact te komen met de vakbeweging. Maar de reformisten, die altijd alle daden der syndicalisten goed hebben gepraat, die nooit tegen het syndicalisme-zijn opgetreden, aarzelen niet om nu dwars tegen de syndicalisten in te gaan, waar het om radicale en kleinburgelijke stemmen gaat bij de aanstaande verkiezingen.

En tegelijkertijd wenscht de Humanité, het blad van Jaurès en van de reformisten, de Confederation geluk met haar campagne tegen het ontwerp. Werkelijk grooter verwarring is wel niet denkbaar. En wij zien weer dat alleen de theorie en practijk van het Marxisme van den onverzoonlijken strijd om de politieke macht, de arbeiders kan bewaren voor zulke ellendige verwarring. v. R.

„Onze“ koloniën.

De verkeerde wereld.

Uit het *Soerabaiasch-Handelsblad* (de 3 Jan. j.l.), het kapitalisten-blad bij uitnemendheid in „onze“ Oost; knip ik het volgende uit een artikel van den Hoofdredacteur M. van Geuns:

„In een gunstig tijdsgericht treedt dus de gouverneur-generaal Idenburg op. Er zit leven en vrolijkheid in de atmosfeer boven Java. Het is mij hier te Soerabaja, of ik menselijke energie al in 't rond zich zie verdichten en materie worden, en die materie geluid geeft zooals de machinerie van fabrieken. Ik hoor een fantasie, allegro, agitato, impetuoso!... Neen, de mannen van handel, nijverheid, landbouw behoef ik niet de vraag te stellen: Nun, wann fangen Sie denn einmal ordentlich an? — Maar van de *landvoogdelijke* fantasie hoor ik nog niet veel... Hoe gaat het worden? Zal de bravura? er niet ontbreken?“

Dat is bourgeois lyriek, waaraan *Handelsblad-Sjarreltje* „Van Dag tot Dag“ nog een puntje kan zuigen. Laten we 't stukje in gewoon Hollandsch vertalen, nuchter, zooals dat in *De Tribune* betaamt. De vertaling luidt: „De ondernemingsgeest van de Indische bourgeoisie laat niets te wenschen over. Daar zit leven en beweging in. Maar de Indische bureaucratie kan nog niet mee. Die maakt het den kapitalisten nog veel te moeilijk, winst te persen uit Java en de Javanen.“

Die bureaucratie is een kwallig ding. Ze ziet de dingen altijd van den smallen kant. Ze is als een schimmelplant, het best tierend, waar de toestanden het rotst zijn. Ze is de belichaming van sleur, enghartigheid, en corruptie. Ze is een vijand van elke klasse, waar deze jong en gezond is en zich gereed maakt om een wereld te veroveren. Ze is de vriend van elke klasse, die door een andere op zij wordt gedrongen. Ze is thans de vijand van de Indische bourgeoisie. Uit afkeer van alles wat leeft, tracht ze 't bestaande te handhaven, ongeacht alle eigenschappen van het bestaande. Uit dienzelfden grond kan het gebeuren, dat ze, in haar tegenstand van door de bourgeoisie gewenschte veranderingen, de belangen der uitgebuitede klasse, in ons geval: de Javanen, verdedigt.

De bureaucratie houdt ook van centralisatie en eenvormigheid. Ze leeft van papier, inkt en lint; ze leert op papieren systemen, en is blind voor de werkelijkheid. Ter wille van de bureaucratie eenvormigheid kan ze revolutionair worden, bestaande toestanden met één pennestreek veranderen, wat alweer in het belang der uitgebuitede klasse en in het nadeel der bourgeoisie kan zijn, als die bourgeoisie in verouderde toestanden den grondslag vindt, waarop zij haar uitbuitede-machinerie heeft opgesteld.

Lezen we nu het volgende juweeltje in hetzelfde nummer van hetzelfde blad:

„Stel u voor, dat Solo's soesoehoenan, alias keizer, kenner van ridderorden, vrouwen, auto's en fotografieën, er bij zijn papa, den resident, op aandringt om al dien middeleeuwschen rommel in zijn rijk op te ruimen en er op agrarisch gebied ongeveer dezelfde toestanden te scheppen als in de gouvernementslanden! Ik heb den fameuzen brief van Soerakarta's roemruchten heerscher gelezen, herlezen, herherlezen. Nog geloof ik mijn oogen niet. Ik tel het getal woorden in de Nederlandsche vertaling: twee-honderd-drie-en-twintig. Een hervorming als wij sedert 1870, het jaar van de opheffing van het cultuurstelsel, niet gekend hebben, bepleit in 223 woorden!“

Het is hier niet: la mort sans phrase, maar: la réforme sans phrase. Het is pyramidaal! — En na Solo is onlangs Djokja gekomen. Djokja met zijn 76-jarigen vorst. — *De Vorstenlandsche landhuurders*, aan het bekende sukkeldrafje gewend, hebben bij 't aanschouwen van den plotseling ingezetten galop hun oogen uitgewreven. Daarop zijn zij gaan inzien, dat hervormen een mooie zaak is, maar tevens dat haastige spoed zelden goed is. En zij hebben dit aan de Regeering verteld. In kanselarijstijl heet dat: zij hebben in een request aan de hooge regeering gewezen op de wenschelijkheid om geen hervormingen in de Vorstenlanden in te voeren dan na rijp overleg met de belanghebbenden, te weten de landhuurders.“

Javaan en Europeaan.

Wat zit er nu voor leerzaams in zoo'n poenig berichtje?

Volgens de koloniale jaarcijfers van 1902 (in 1904 met den gewonen bekwamen spoed der Nederlandsche bureaucratie gepubliceerd) was het totaal aantal dorpen op Java en Madoera 29,968; daarvan heerschte er in 6573 uitsluitend privaat grondbezit; in 10,213 alleen communaal (dorps-) eigendom van den grond en in 12,949 bestond privaat zoowel als communaal bezit. Zoowel privaat als communaal bezit zijn in Java historisch geworden instellingen, weinig beïnvloed door van buiten af werkende krachten en ook door de Nederlandsche regeering (om verschillende, aan het Nederlandsche belang ontleende, gronden) in stand gehouden.

Het communaal bezit is een eigendoms-vorm die hier op neer komt, dat de vorst, en sedert diens onderwerping aan de Oost-Indische Compagnie en haar plaatsvervanger, den Nederlandschen staat, feitelijk eigenaar is van den grond, waarop de bewoners, levend in een dorpsgemeenschap (dessa), het gebruiksrecht hebben. Het individueel

- 1) Muziek-Italiaansch! = levendig, bewogen, met hartstocht.
- 2) Soerabajasch Duitsch! = Wanneer begint u nu eens in ernst?
- 3) Nog meer Italiaansch = stoutmoedigheid.
- 4) Op het eiland Java zijn nog twee, in naam onafhankelijke, onder Nederlandsch protectoraat staande rijkjes, n.l. Soerakarta (Solo) en Djokjakarta (Djokja). Beiden worden bestaard door een sultan (Soesoehoenan), wien een vertegenwoordiger van het Nederlandsch gezag (resident) als toezienend voogd ter zijde staat.
- 5) De lezer ziet, dat de Indische krantenschrijvers, behalve Duitsch en Italiaansch, ook een penantjevel Fransch kranisch schrijven. Beteekenis: de dood zonder praaties; hervorming zonder praaties.

bezit is feitelijk ook niets anders dan een individueel, erfelijk bezeten gebruiksrecht. De Nederlandsche Regeering heeft steeds getracht, de dorpbewoners aan te sporen, grond in individueel eigendom te verwerven, doch de in communiaal of individueel grondgebruik levende Javanen voelden er niet veel voor, instinctief wetend waarschijnlijk, dat, waar de Europeaan of Chinees optreedt, het veranderen van communiaal bezit in individueel bezit het begin is van algeheele onteigening. Om die onteigening te voorkomen, heeft de Nederlandsche Regeering overal, waar ze direct macht uitoefende (geheel Java, behalve Solo en Djokja) de overdracht van het gebruiksrecht op den grond door Javanen op Europeanen en Chineezzen zoo veel mogelijk beperkt. De grond, waarop Javanen een erfelijk individueel gebruiksrecht hebben, kon vroeger door hen voor 5 jaar, die, welke zij in individueel eigendom hadden, voor 20 jaar aan personen of verenigingen, in Nederland of Nederlandsch Indië gevestigd, worden verhuurd. Elk zoo'n overeenkomst moet met elk van alle personen, die er bij betrokken zijn, soms dus met ieder van alle dessabewoners, worden afgesloten. Elke bepaling in zoo'n contract, de strekking hebbend, den huurtermijn boven het wettelijk maximum te verlengen, is verboden. Deze regeling, hoe strikt ook lijkend, gaf gelegenheid voor allerlei knoeierijen, zoodat de wet thans ten voordeele van de huurders is gewijzigd in dien voege, dat gronden, in individueel gebruiksrecht van Javanen voor den tijd van 12 jaren, en die in communiaal gebruiksrecht, voor den tijd van 5 jaren kunnen worden verhuurd, doch in 't laatste geval alleen en bloc (al, of een deel van den grond, bij een dorp behorend, in eens) mits een tweederde meerderheid van de dorpsgemeenschap zich ervoor heeft verklaard. Meer dan een derde van de in cultuur gebrachte dorpsgronden kan niet tegelijkertijd worden verhuurd. Het zijn n.l. die in cultuur gebrachte, d. w. z. van irrigatie (bevoeiings) werken voorzien, vruchtbare gronden, die door de Europeanen voor hun suiker- en andere plantages worden gezocht.

Op deze wijze worden door den Nederlandschen staat de Javaansche boeren tegen den grond-honger der Europeesche en Chineesche planters beschermd. Afdoend is die bescherming niet, doch het is eenige bescherming, vooral als men in aanmerking neemt, dat in de primitieve maatschappij grond en mensch nog nauw aan elkaar verbonden zijn, d. w. z. dat wie den grond heeft, macht heeft over de menschen die er op wonen, en dat wie heerschappij oefent over de menschen, ook contrôle en heerschappij heeft over den grond, dien zij bewerken. Uit de gebleken noodzakelijkheid van verandering der landhuur-wetten blijkt reeds, dat het Indische kapitalisme aan de Javanen beschermende houding der Indische bureaucratie een broertje dood heeft.

Nu naar Djokja en Solo, waarover het stukje uit de *S. Crt.* het heeft.

Bourgeoisie en feodaliteit.

In deze twee gewesten ligt het bestuur, en het eigendomsrecht op den grond, nog in handen van den vorst. Naar een in Azië nog vrijwel overal geldende methode, worden des sultan's ambtenaren bezoldigd met het gebruiksrecht op landerijen, in plaats van met geld. Van oudsher nu hebben deze heeren het voordeliger gevonden, de hun ter exploitatie afgestane gronden (met de menschen, die er op wonen) te verhuren aan Europeesche planters, die de hun daardoor gegeven macht over de inlandsche gronden en werkkrachten benutten tot het verbouwen van uitvoerproducten. Het gedeelte van den grond, dat door den ambtenaar, of diens pachter, de Europeesche planter, aan den boer voor eigen gebruik wordt overgelaten, is in den regel het drie vijfde. Hiervan moet echter weer een derde deel worden afgestaan aan het dorps hoofd (*beke*). Het pacht-contract is, onder den invloed van de Nederlandsche regeering, beperkt tot een tijd van 30 jaar. Welk gebruik nu de Nederlandsche planters maken van deze, reeds beperkte rechten, in de twee genoemde sultanaten, blijkt uit de volgende aanhaling uit Clive Day's werk *Nederlandsch Beheer over Java* (waarvan in 1905 een Nederlandsche vertaling verscheen):

„Het schijnt buiten twijfel dat het volk in de vorstenlanden [de twee genoemde sultanaten, den rookers van sigaren althans door den naam bekend] over het algemeen slechter af is, dan dat in de Gouvernementslanden [de rest, na aftrek der landen in privaat eigendom] op Java" (pag. 408).

Met andere woorden: het landhuur-stelsel in de vorstenlanden is voor de Europeesche kapitalisten (Chineezzen worden daar tot den huur niet toegelaten) voordeliger dan in de rest van Java, zoolang individueel eigendom nog niet is te bereiken.

Overall elders op Java trachten de kapitalisten de bureaucratie voort te dringen op den weg van de kapitalistische ontwikkeling, die voor den Javaanschen boer leidt tot onteigening en pauperisering.

In de vorstenlanden trachten zij te beletten, dat de bureaucratie hervormingen doorvoert (zoogenaamd op verzoek van de vorsten zelf), welke de materiële belangen van de Javanen kunnen beschermen, ofschoon bedoeld om de nog geheel feodale verhoudingen te herscheppen in burgerlijke, iets meer onder het kapitalisme passende verhoudingen. Hier is de bureaucratie vooruitstrevend; zijn de kapitalisten reactionair, omdat de bourgeoisie voor haar roofofbouw op grond en volk meer geïnteresseerd is van de bestaande, ongetemperde feodale instellingen dan van het gemoderniseerde stelsel der bourgeoisie.

Hiermee is het berichtje uit de *S. Crt.* duidelijk geworden.

En tevens is hier weer een illustratie gegeven van het feit, dat de bourgeoisie alleen dan hervormingsgezind is, wanneer hervorming (of zelfs omverwerping) van bestaande toestanden in haar eigen stoffelijk voordeel is.

V. . . R.

Het Internationale Socialisme.

De heer Mr. P. J. Troelstra, leider van de Nederlandsche sectie der Internationale is behalve dat, ook nog dichter, n.l. de Friesche volksdichter Pieter Jelles.

Een reeks van lange jaren had hij zijn harp aan de wilgen gehangen, maar thans heeft hij hem er weer afgenomen en „de lier, die sinds lang niet meer ruischte", heeft opnieuw zijn klanken doen hooren.

Om kort te gaan, de Friesche dichter Pieter Jelles is opgetreden in een „Winterjaares-nacht van het Fryske Selschip „Rjucht en Sljucht" in Den Haag. Op zich zelf zou ons dat vrij koud kunnen laten: Of de man nu in brandverzekering doet of in Friesche poezie is ons 't zelfde, als hij daarbij nog maar niet deed in socialisme, althans zich niet verbeeldde daarin de man voor Nederland te zijn. Daarom dunkt ons het niet kwaad eens even de aandacht te vestigen op enkele uitspraken van hem in bovengenoemd gezelschap. De *N. R. Ct.* van 31 Jan. l.l. meldt: „De „Verloren Zohn" werd bij zijn optreden al dadelijk met hartelijk applaus begroet.

Daarna ging hij over zijn verzen spreken en de bescheiden man deelde mede, dat in de 20 jaren, waarin hij door het land was gegaan als spreker, het bedeesde er bij hem wel wat afgegaan was, maar toch zag hij een beetje op tegen het karwei van dezen avond, omdat hij sprekende over zijn verzen, noodzakelijk ook over zich zelf moest spreken.

Ach, ach, wat een karwei en dat voor iemand, die nooit zijn eigen dierbare persoontje in 't spel betreft.

Zie zijn enkele geleden artikel in *Het Volk* slechts. Daar kwam hij weer eens mededeelen, dat hij zich maar weer eens ziek had gewerkt voor de partij.

Doch volgen we het verslag verder.

„En dan sprak hij van de liefde voor 't vaderland, waaraan de mensch gebonden is met de fijnste en sterkste banden. De liefde was te mooier, naarmate het vaderland minder geven kan. Daarom zat in de liefde van de Friezen voor hun land een zoo hoog beginsel"

We vragen hier is het niet schoon? 't Is alsof je een van de heftigste aanvallers op de rede van Ossendorp hoort. Hoe minder je vaderland je geeft hoe mooier je liefde er voor. Nee maar, dat is nog eens taal naar het hart van een verhogende arbeider gesproken en het internationale solidariteitsgevoel komt na het aanhooren van zulk schoons, natuurlijk als een bruisende storm aanzwellen in de harten van die hun vaderland beminnende proletariërs. En zoo iemand durft werkelijke sociaal demokraten van de Internationale uitsluiten.

't Is fraai. Ja inderdaad, „daar loopen zonderlinge sociaal demokraten in de Internationale rond". P. C. DEN OUDEN.

Iets Persoonlijks.

Onze partijgenoot G. A. Vader te Weesp, werd in het vorige jaar als winkelhouder van de *Hilversumsche Coöperatie* ontslagen wegens tekorten in zijn rekening. De ledenvergadering verwierp met 2 stemmen meerderheid eene motie om dit ontslag in te trekken. Vader had er zeer veel van te lijden. Te Weesp werd het praatje verspreid dat hij zich gelden had toegeëigend.

Ik heb voor mij liggen al de stukken die over dit ontslag zijn gepubliceerd. Twee geschriften van het bestuur der Coöperatie, een van het bestuur van den Bond der Handels- en Kantoorbiedenden, twee van Vader zelf tot Aanval en Verweer.

Op alle punten kan ik natuurlijk niet ingaan. De belangstellende lezer kan de stukken bij Vader krijgen. Maar uit een nauwkeurige lezing kom ik tot deze resultaten:

1°. Ook bij deze Coöperatie is meer en meer ingeslopen een anti-socialistische geest. Het sterkste staaltje is wel het laten werken op 1 Mei, hoewel de ledenvergadering besloten had dat er gerust zou worden.

2°. Vader heeft zich hiertegen altijd verzet en getracht het socialisme tot het hoofddoel der Coöperatie te maken.

3°. Het bestuurslid der Coöperatie, dat de geheele zaak voerde, de Groot, heeft zelf erkend dat hij Vader niet van oneerlijkheid verdacht.

4°. Het bestuur der Handels- en Kantoorbiedenden (Vader's vakbond) schrijft dat het weliswaar geen fouten in de administratie der Coöperatie heeft gevonden die het tekort van de beide winkelhouders (ook die te Hilversum werd om een zelfde reden ontslagen) zouden kunnen opheffen, maar dat is gebleken dat de administratie zelf, bij het bestuur der Coöperatie, slordig was. „Waar bij de Coöperatie Ons Belang van een richtige administratie allermint sprake is, is het *overtuigend* bewijs dat de tekorten inderdaad bestaan en uitsluitend aan de winkelhouders te wijten zijn, niet geleverd". „Er zijn fouten gemaakt, zeer ernstige fouten, door het bestuur der Coöperatie, dat beoordeelende en veroordeelende de fouten van ondergeschikten, zich in de allereerste plaats zelf niet schuldig mocht maken aan soortgelijke fouten als waarvoor den bedienden ontslag werd verleend.

5°. Vader voert een reeks van grotere en kleinere fouten aan, waaruit blijkt dat de administratie der Coöperatie zelf niet in orde was.

6°. Vader erkent dat hij fouten kan hebben begaan. Hij heeft nooit onderwijs gehad dat hem leerde boekhouden. Maar hij ontkent ooit opzettelijk een fout te hebben gemaakt. — Daartegenover toont hij met feiten aan, dat, als hij abuizen op de rekening ontdekte, zij veranderd werden, maar als hij ze niet ontdekte, de dupe werd.

7°. Wie de stukken nauwgezet leest, zal tot de ontdekking komen dat de beschuldiging van oneerlijkheid door niemand mag worden geuit; dat er hoogstens van onkunde of slordigheid zou kunnen gesproken worden,

maar dat zelfs deze beschuldiging, nu zij ook aan den kant van het bestuur blijken te bestaan, nog met de grootste voorzichtigheid zou moeten worden uitgesproken. 8°. Dat dus Vader niet verdacht mag worden, maar het vertrouwen evenals vroeger, waard is.

Ik wil hier nu nog, omdat ik hem sinds jaren ken, dit bijvoegen.

Als Vader in de arbeidersbeweging een middel zocht om zich te verrijken, had hij dit gemakkelijk kunnen doen.

Toen hij naar een sanatorium moest voor zijn longen moest hij gesteund worden. Hij had toen, zelfs zonder oneerlijkheid, wel wat meer kunnen vragen dan hij deed. Hij vroeg slechts het aller-allernoodigste.

Toen hij met ontslag werd bedreigd door de Coöperatie heb ik hem aangeboden terstond het zoogenaamde tekort te voldoen en borg voor hem te blijven voof de toekomst. Het was zeker dat hij dan blijven kon.

Hij weigerde dit, omdat hij zich onschuldig voelde, ondanks dat hij wist dat hij nu met zijn groot gezin een veel moeilijker leven te ontmoet ging.

Vader heeft toen hij lid was der S. D. A. P. dikwijls zware tijden gekend. De Oranje furie kwam voor zijn huis, toen er in Weesp nog bijna geen socialistischen waren. Nu heeft hij tegelijkertijd zijn betrekking, zijn raadszetel en bij een deel der arbeiders zelfs zijn goeden naam verloren. Maar evenals hij in de politiek altijd pal stond tegen links en rechts, en voor geen verlokking van ontrouw aan zijn beginsel bezweek, zoo is hij ook nu gebleven: een voor niets wijkend, op de goedheid en de kracht van zijn zaak alleen vertrouwend arbeider.

Het is gelukkig, dat het vertrouwen in hem in Weesp begint terug te keeren.

Deze zaak heeft nog een meer algemeene kant: het karakter der Hollandsche coöperatie, zooals zij zich op menige plaats ontwikkeld heeft, komt uit de gepubliceerde stukken aan den dag. Hierover een ander maal. Ik meende dit persoonlijke te moeten laten voorafgaan, omdat het gerucht van oneerlijkheid van Vader zich ook verder heeft verspreid.

H. G.

Van de Afdelingen.

Leiden. Voor de S. D. A. P. gaf mevr. Holst een cursus in twee avonden over: Moraal en klassen, die door een kleine 80 hoorders, waaronder zeer weinig S. D. A. P.'ers, werd gevolgd. In tegenstelling met Mendels zei Mevr. Holst de volle waarheid over haar partij en over de bestrijding daarin van de klassenmoraal. Zij werd dan ook door onze partijgenooten hartelijk toegejuicht. Toen nog bovendien door een onzer gecollecteerd werd voor de stakende bouwvakarbeiders, had het er alles van of wij een vergadering van onze eigen partij verlieten. Zeker was het er een vóór onze partij.

Wie doen het werk? De Leidsche Best. Bond heeft indertijd geweigerd onze partij toe te laten. Maar wanneer er werk gedaan moet worden, dan weet zij de S. D. P.'ers wel te vinden. Van twee commissies, onlangs benoemd, voor een enquête inzake de ongevallenwet en voor huisbezoek onder de textielarbeiders, bestaat de eerste geheel, de tweede voor twee derden uit leden van onze partij.

Den Haag. Dinsdagavond had de Bestuurdersbond een openbare vergadering belegd, waarin Oudegeest en Muller zouden spreken over „De moderne vakorganisatie" en „De strijd in de bouwvakken te Amsterdam". Zoolang te verwachten was, was de zaal stampvol met een zeer verbitterd publiek, dat het den sprekers bijna onmogelijk maakte het woord te voeren. Uit de stemming van het publiek bleek, hoe door dergelijk optreden de „moderne" vakbeweging tal van arbeiders als 't ware met stokslagen van zich af en naar het anarchisme drijft.

Gedebatteerd werd door de anarchisten Samson en Drewes en door onzen partijgenoot v. Ravesteijn. Opmerkelijk was de aandacht, waarmee v. Ravesteijns betoog werd aangehoord; zijn zuiver zakelijke uiteenzetting maakte blijkbaar zoveel indruk, dat de hoogst rumoerige en opgewonden vergadering gedurende dien tijd in volkomen stilte luisterde.

Groningen. Zondag eindigde Gorter zijn cursus. In 3 achter-eenvolgende Zondagmorgens behandelde spr. „Ons beginsel-program", voor een arbeiderspubliek van geregeld 70 à 80 personen, waaronder een 20 tal vrijen. Zondagavond sprak Gorter nog in een openb. verg. met het onderwerp: S. D. P. of S. D. A. P. voor meer dan 100 personen. Debat vond nergens plaats. We hebben reden op te merken uit het aandachtig gehoor die elke verg. kenmerkte, dat deze veel heeft bijgedragen tot een spoedige bloei van onze afdeling.

Advertentiën

S. D. P. Afd. AMSTERDAM.

OPENBARE VERGADERING op Maandag 28 Februari, te 8^{1/2} uur in d'Geelvinck, Singel b/c. Munt. Onderwerp: Reactie op Onderwijsgebied. Sprekers: D. J. Wijnkoop en Sannes van Amsterdam. Entree 10 cent. Debat vrij.

S. D. P. Afd. ROTTERDAM.

OPENBARE VERGADERING op VRIJDAG 4 MAART a.s. 's avonds half negen in de VEILINGZAAL v/h Verkooplokaal, Goudsche Singel.

Onderwerp: DE REACTIE OP ONDERWIJSGEBIED. Sprekers: D. J. Wijnkoop en Dr. W. v. Ravesteijn Jr. Toegangsprijs 10 cents. Debat vrij.

S. D. P. Afd. ROTTERDAM.

Aan de leden! Niemand verzuime de hulsh. vergadering van Dinsdag 1 Maart!

Uiterst belangrijke Agenda!

Het Bestuur.